

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 120/2020-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 263/2017 z 22. marca 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 134/2018 zo 6. decembra 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDACTED] podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 263/2017 z 22. marca 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 134/2018 zo 6. decembra 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 263/2017 z 22. marca 2018 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 134/2018 zo 6. decembra 2018 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný uhradiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Vorobelovej, Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 263/2017 z 22. marca 2018 (ďalej len „namietaný rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 134/2018 zo 6. decembra 2018 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti žalovanému určenia, že je na základe právneho titulu dražby, prípadne vydržania vlastníkom nehnuteľnosti (budovy práčovne a zberne bielizne na ulici [REDAKOVANÉ]) nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]

vedenej na [REDAKOVANÉ] ako stavba so súpisným č. [REDAKOVANÉ] na parcele č. [REDAKOVANÉ] – zastavané plochy a nádvoría s výmerou 257 m². Okresný súd rozsudkom sp. zn. 38 C 173/2014 z 12. apríla 2017 žalobu sťažovateľa zamietol. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom, ktorým odvolaniu nevyhovelo a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovení § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) ako vecne správny potvrdil. Dovolanie sťažovateľa uplatnené proti namietanému rozsudku krajského súdu bolo namietaným uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 447 písm. c) CSP.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že v žalobe uplatnenej na okresnom súde sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti označenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia (ďalej len „sporná nehnuteľnosť“), a to z právneho titulu vydraženia, prípadne z právneho titulu vydržania, keďže je podľa vlastného vyjadrenia už viac ako desať rokov oprávneným držiteľom spornej nehnuteľnosti. Uvádza, že sa v rámci tzv. malej privatizácie uskutočnenej podľa ustanovení zákona č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prevodoch vlastníctva štátu“) zúčastnil 25. októbra 1991 v postavení vydražiteľa verejnej dražby prevádzkovej jednotky označenej ako [REDAKOVANÉ] ku ktorej mal pred uvedenou dražbou právo hospodárenia štátny podnik „Komunálne služby, Vodná 8, Košice“ (ďalej len „štátny podnik Komunálne služby“), pričom sa zúčastnil jej ohliadky spolu s likvidátorom a mal k dispozícii účtovnú evidenciu a „Kartu prevádzkovej jednotky č. 0353“ vyhotovenú k 11. októbru 1991 Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), z ktorej bolo zrejmé, že na dražbu bol ponúknutý majetok: stroje a zariadenia v sume 153 000 Kčs, ostatné základné prostriedky v sume 105 000 Kčs a predmety postupnej spotreby v sume 26 000 Kčs. Sťažovateľ ďalej uvádza, že k podanej žalobe priložil ako listinný dôkaz čestné prehlásenie osoby likvidátora, ktorá v ňom prehlásila, že v zozname vydražených základných prostriedkov sa nachádzali základné prostriedky označené ako „Prístavba pre Bowe“; „Generálna oprava + projekt na cudzom majetku“ a „Sklad“. Sťažovateľ argumentuje, že k dispozícii bola aj účtovná evidencia, ktorá podľa neho svedčila o tom, že v prípade uvedených základných

prostriedkov išlo o samostatnú budovu práčovne postavenú v roku 1966 a dve ďalšie technologicky nadväzujúce budovy, a to sklad postavený v roku 1977 a budovu Bowe postavenú v roku 1974, v ktorých sa nachádzali strojové zariadenia a ďalšie predmety. Sťažovateľ poznamenáva, že aj keď tieto budovy boli označené ako základné prostriedky, išlo o stavby, keďže takéto označenie zodpovedalo vedeniu účtovníctva, podľa ktorého medzi ostatné základné prostriedky patrili aj stavby, kde táto skutočnosť bola potvrdená svedeckou výpoveďou bývalého zamestnanca štátneho podniku Komunálne služby. Podľa sťažovateľa dôkazom toho, že prevádzkovú jednotku, ktorá bola predmetom dražby, tvorili aj stavby, je aj samotná „Zápisnica o dražbe č. 336/1991“ z 25. októbra 1991 obsahujúca označenie čísla karty prevádzkovej jednotky (č. 0353) spolu s uvedením vyvolávacej ceny prevádzkovej jednotky určenej zhodne s účtovnou evidenciou a účtovným dokladom označeným ako „Zostava č. 3“, kde sú uvedené základné prostriedky s číselným označením platným pre stavby podľa vtedy účinných účtovných predpisov. Podľa sťažovateľa je dôkazom toho, že súčasťou vydraženej prevádzkovej jednotky bola aj stavba, tiež „Protokol o odovzdaní a prevzatí prevádzkovej jednotky“ spísaný 8. novembra 1991 medzi odovzdávajúcim (štátnym podnikom Komunálne služby) a preberajúcim (sťažovateľom ako vydražiteľom), keďže sa v ňom uvádza, že nájomný vzťah k spornej nehnuteľnosti bol zo strany doterajšieho užívateľa ukončený listom k 8. novembru 1991. Na tomto mieste sťažovateľ poznamenáva, že v súdnom konaní oponoval prijatým záverom všeobecných súdov argumentáciou, v ktorej poukazoval na to, že pokiaľ by spornú nehnuteľnosť nevydražil, mal by uzavretú zmluvu o nájme a platil by už od roku 1991 nájomné. Dodáva, že k podanej žalobe priložil aj špecifikovaný výpis z listu vlastníctva, na ktorom sú zapísané stavby, ktoré boli predmetom dotknutej dražby s označením ostatné základné prostriedky („Prístavba Bowe“ a „Sklad“) a ktoré boli v roku 2002 zapísané v prospech jeho vlastníctva z titulu vydraženia, pričom sporná nehnuteľnosť nebola na list vlastníctva v jeho prospech zapísaná, keďže mu žalovaný (mesto Košice) 28. mája 2002 oznámil, že je táto nehnuteľnosť predmetom záložného práva.

4. V ďalšom bode ústavnej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že vo vzťahu k druhému z prezentovaných titulov nadobudnutia vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, teda k vydržaniu, v žalobnom návrhu prezentoval tvrdenia, že od udelenia príklepu na dotknutej

dražbe spornú nehnuteľnosť užíva a správa sa ako jej vlastník, kde ho za vlastníka považovali aj príslušné štátne orgány, nikto ho vo vlastníctve nerušil, nevyzval, aby spornú nehnuteľnosť vypratá či platil nájom za jej užívanie a túto nehnuteľnosť tiež zhodnotil, pričom udelením písomného súhlasu k živnostenskému podnikaniu starostom príslušnej mestskej časti začal vykonávať činnosť korešpondujúcu s účelom spornej nehnuteľnosti (údržba, pranie a čistenie textílií) a túto činnosť vykonáva dosiaľ.

5. Sťažovateľ porušenie svojich namietaných práv rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu vidí v ich formalistickom rozhodovaní, keď sa konajúce súdy podľa jeho názoru zamerali na prehnané formalistické požiadavky na formuláciu predmetu dražby (poukazom na vyplňovanie kolónok formulárov) za situácie, keď bol podľa sťažovateľa predmet dražby dostatočne jasný a určitý z vykonaného dokazovania a keď podľa neho opomenuli konajúce súdy jednak vykladať predmet dražby v zmysle zákona o prevodoch vlastníctva štátu a platných právnych predpisov o účtovníctve a jednak využiť skúsenosti, ktoré sa postupne získali v súvislosti s výkonom dražby na území Slovenskej republiky v deväťdesiatych rokoch. V konkrétnosti sťažovateľ poukazuje na právnu úpravu platnú a účinnú v čase uskutočnenia dotknutej dražby, ktorá podľa jeho vyjadrenia presne charakterizovala pojem prevádzkovej jednotky z hľadiska označenia v jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií, a to na vyhlášku Federálneho štatistického úradu č. 95/1976 Zb. o jednotnom triedení základných prostriedkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 95/1976 Zb.“) a vyhlášku Federálneho ministerstva financií a predsedu Štátnej banky československej č. 152/1975 Zb. o financovaní reprodukcie základných prostriedkov (ďalej len „vyhláška č. 152/1975 Zb.“), ktorých obsah mal byť podľa sťažovateľa pri výklade zákona o prevodoch vlastníctva štátu zohľadnený. Sťažovateľ je toho názoru, že sa všeobecné súdy síce odvolali vo svojich rozhodnutiach na judikát najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 322/2009, podľa ktorého je rozhodujúcim momentom pre určenie predmetu dražby to, čo bolo licitátorom ako predmet dražby oznámené, avšak sa opomenuli vyjadriť k pojmu prevádzková jednotka a tento pojem vôbec nedefinovali. Argumentuje, že konajúce súdy ponechali bez povšimnutia jeho právne a skutkové argumenty, kde poukazoval na to, že z jedného z listinných dôkazov, a to z „Karty prevádzkovej jednotky č. 0353“ vyhotovenej k 11. októbru 1991 ministerstvom, vyplývalo,

že medzi majetok, ktorý bol ponúknutý na dražbu, patrili aj „ostatné základné prostriedky v sume 105 000 Kčs“, ktoré v zmysle právnych predpisov o jednotnom účtovnom systéme (vyhláška č. 95/1976 Zb. a vyhláška č. 152/1975 Zb.) jednoznačne predstavovali stavby. Podľa sťažovateľa pri posúdení alternatívneho právneho titulu nadobudnutia vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, teda jeho nadobudnutia vydržaním, nepostupovali konajúce súdy v súlade so súdnou praxou (sťažovateľ poukazuje na judikát R 8/1991), ktorá sa ustálila v tom, že tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú dobu dôvodné.

6. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu a namietaným uznesením najvyššieho súdu, označené rozhodnutia zrušil a vrátil vec sťažovateľa na ďalšie konanie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

7. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 120/2020-21 z 2. apríla 2020 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľa podaním doručeným ústavnému súdu 7. mája 2020 vyjadril podpredseda krajského súdu, ktorý pripomenul ustálenú judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej je ústavný súd v súlade so svojou právomocou povolaný výlučne k prieskumu rozhodnutia z hľadiska dodržiavania ústavnoprávnych princípov, t. j. či v konaní, resp. prijatým rozhodnutím nedošlo k zásahu do ústavne zaručených práv alebo slobôd účastníka konania, či bolo konanie vedené v súlade s týmito princípmi a či možno konanie ako celok považovať za spravodlivé a že je

teda poslaním ústavného súdu ochrana ústavnosti, a nie „bežnej“ zákonnosti. S odkazom na uvedenú judikatúru krajský súd vyjadril presvedčenie, že skutkové závery, na ktorých je založený namietaný rozsudok krajského súdu, majú dostatočnú pravdivostnú a logickú oporu vo vykonaných dôkazoch a právne závery z nich vyvodené nie sú s nimi v rozpore, pričom výklad právnych noriem, z ktorého právne posúdenie veci vychádza, nemožno v žiadnom prípade považovať za svojvoľný, vymykajúci sa obvyklosti rozhodovacej praxe. Námietky sťažovateľa prezentované v jeho ústavnej sťažnosti tak nemajú podľa názoru krajského súdu ústavnoprávny rozmer. Podpredseda krajského súdu v závere svojho vyjadrenia prezentoval súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej.

9. Predseda najvyššieho súdu k obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľa zaujal svoje stanovisko vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. mája 2020, v ktorom argumentoval, že namietané uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu, pretože sa v ňom najvyšší súd ako súd dovolací vysporiadal s námietkami sťažovateľa a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil.

10. Právny zástupca sťažovateľa svoje stanovisko k vyjadreniu krajského súdu a najvyššieho súdu formuloval v podaní doručenom ústavnému súdu 15. júna 2020, v ktorom zotrval na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti a súčasne oznámil, že sťažovateľ súhlasí s prejednaním jeho ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom bez nariadenia ústneho pojednávania.

11. Ústavný súd v súlade s § 126 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie upovedomil o ústavnej sťažnosti aj zúčastnenú osobu (mesto Košice – žalovaného v základnom konaní vedenom vo veci sťažovateľa pred krajským súdom a najvyšším súdom) a poskytol jej možnosť sa k ústavnej sťažnosti vyjadriť. Zúčastnená osoba možnosť zaujať k ústavnej sťažnosti svoje stanovisko nevyužila.

III.

Relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa § 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu tento zákon ustanovuje podmienky, za ktorých sa vlastníctvo štátu k niektorým veciam, ku ktorým mali k 1. novembru 1990 právo hospodárenia štátne podniky, rozpočtové a príspevkové organizácie a národné výbory (ďalej len „organizácia“), prevádza na ďalej určené fyzické alebo právnické osoby.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu predmetom prevodu vlastníctva podľa tohto zákona sú hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré ako majetková podstata prevádzkových častí organizácií pôsobiacich v oblasti služieb, obchodu a inej než poľnohospodárskej výroby tvoria alebo môžu tvoriť súbor, ktorý je ucelenou hospodárskou alebo majetkovou jednotkou (ďalej len „prevádzková jednotka“).

Podľa § 4 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu organizácie predajú prevádzkovú jednotku vo verejnej dražbe.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o prevodoch vlastníctva štátu príslušné orgány republík vyhotovia a potvrdia zoznamy prevádzkových jednotiek, ktoré budú ponúknuté na predaj. Zoznamy musia obsahovať

- a) presné označenie prevádzkovej jednotky pomocou
 1. názvu a miesta, kde sa prevádzková jednotka nachádza,
 2. názvu a sídla organizácie, ktorá má k majetku právo hospodárenia,
 3. súpisu pozemkov, stavieb, strojov a zariadenia a ďalších základných prostriedkov,
- b) vyvolávaciu cenu s uvedením položiek, z ktorých sa skladá,
- c) miesto, dátum a čas verejnej dražby,
- d) miesto a spôsob zloženia dražobnej zábezpeky,
- e) podmienky, za ktorých sa záujemcom umožní prehliadka prevádzkovej jednotky,
- f) výšku úveru poskytnutého organizácii na obstaranie zásob pre danú prevádzkovú jednotku a podmienky pre poskytnutie nového úveru.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o prevodoch vlastníctva štátu ak sa nevydražujú ako súčasť prevádzkovej jednotky stavba alebo pozemok, kde je prevádzková jednotka umiestnená, treba v zozname takisto uviesť ich presné označenie, osobu, ktorá je ich vlastníkom, alebo organizáciu, ktorá k nim má právo hospodárenia.

Podľa § 4 ods. 5 zákona o prevodoch vlastníctva štátu súčasťou zoznamu je aj súpis zásob podľa inventarizácie vykonanej ku dňu vyhotovenia zoznamu a ich cena.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu verejnú dražbu vykonáva licitátor vymenovaný príslušným orgánom republiky.

Podľa § 8 zákona o prevodoch vlastníctva štátu vyvolávacía cena sa skladá z ceny pozemkov a stavieb, zistenej podľa platných cenových predpisov,²⁾ z ceny strojov, zariadení a ďalších základných prostriedkov a z ceny predmetov postupnej spotreby.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu licitátor začína verejnú dražbu oznámením prevádzkovej jednotky, ktorá je predmetom verejnej dražby, vyvolávacej ceny (§ 8) a ceny zásob bez predmetov postupnej spotreby ku dňu dražby. Prevádzková jednotka sa draží, dokiaľ účastníci dražby robia vyššie ponuky ceny. Ak nebola napriek dvom vyzvaniam ponúknutá vyššia cena, oznámi licitátor ešte raz poslednú ponuku, a určí prevádzkovú jednotku príklepom na predaj tomu, kto poslednú ponuku urobil (ďalej len „vydražiteľ“).

Podľa § 9 ods. 2 zákona o prevodoch vlastníctva štátu o priebehu verejnej dražby sa vyhotoví zápisnica, ktorú podpíše zástupca organizácie, zástupca príslušného orgánu republiky, licitátor a vydražiteľ.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu vlastníctvo k veciam vydraženým príklepom licitátora prechádza na vydražiteľa, ktorý je povinný do 30 dní od dňa dražby zaplatiť cenu dosiahnutú vydražením na osobitný účet príslušného orgánu republiky po odpočítaní zostatku dražobnej zábezpeky (§ 5 ods. 2 a 3).

Podľa § 12 ods. 3 zákona o prevodoch vlastníctva štátu ak vydražiteľ splní podmienku podľa § 11 ods. 1, vydá mu príslušný orgán republiky potvrdenie o tom, že sa mu prevádzková jednotka verejnou dražbou predala a že dňom udelenia príklepu sa stal jej vlastníkom. Pokiaľ prevádzkovú jednotku tvorí nehnuteľnosť, zašle príslušný orgán republiky jedno vyhotovenie uvedeného potvrdenia príslušnému orgánu geodézie a kartografie na vykonanie zápisu do evidencie nehnuteľností.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o prevodoch vlastníctva štátu vydražiteľ má právo na uzavretie zmluvy o nájme nebytového priestoru, v ktorom je prevádzková jednotka umiestnená. Právo na užívanie má vydražiteľ voči vlastníkovi, alebo voči tomu, kto má právo hospodárenia s nehnuteľnosťou, prípadne voči jeho právnomu nástupcovi, a to po dobu piatich rokov, pokiaľ sa nedohodnú inak.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o prevodoch vlastníctva štátu ak sa vydražiteľ nedohodne s vlastníkom alebo s tým, kto má právo hospodárenia s nehnuteľnosťou, o výške nájomného, rozhodne o tejto náležitosti príslušný orgán štátnej správy republiky na základe všeobecne záväzných právnych predpisov.

18. Podľa § 2 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov vecí, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, rozpočtovým, príspevkovým organizáciám a drobným prevádzkárňam národných výborov, ku ktorým prešla zakladateľská alebo zriaďovateľská funkcia na obec podľa osobitného predpisu, prechádzajú z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce, na území ktorej sa nachádzajú. Obce si vzájomné práva a povinnosti upravujú zmluvne.

19. Podľa ustanovení § 2 ods. 1 vyhlášky č. 152/1975 Zb. základnými prostriedkami sú samotné predmety, prípadne súbory predmetov alebo kombinované technologické a stavebné celky, ktoré majú ako celok samostatné technicko-ekonomické určenie a ktoré majú prevádzkovo-technickú funkciu dlhšiu ako jeden rok a ktorých obstarávacía cena je najmenej tritisíc Kčs. Základnými prostriedkami sú bez zreteľa na obstarávaciu cenu pozemky, budovy a stavby, pokiaľ nie sú nehnuteľnými kultúrnymi pamiatkami určenými ako iný hmotný majetok.

20. Podľa § 1 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 95/1976 Zb. socialistické organizácie sledujú základné prostriedky na prvých dvoch triediacich stupňoch (trieda a odbor) podľa kódov a názvov obsiahnutých v prílohe 1 tejto vyhlášky.

Podľa prílohy 1 vyhlášky č. 95/1976 Zb. je jednotné triedenie základných prostriedkov na triedy s priradenými kódmi takého:

- Budovy (kód 1)
- Stavby (kód 2)
- Energetické a hnacie stroje a zariadenia (kód 3)
- Pracovné stroje a zariadenia (kód 4)
- Prístroje a zvláštne technické zariadenia (kód 5)
- Dopravné prostriedky (kód 6)
- Inventár (kód 7)
- Pozemky a trvalé porasty (kód 9).

Podľa prílohy 1 vyhlášky č. 95/1976 Zb. majú budovy ako jeden zo základných prostriedkov priradený triediaci kód 1 a delia sa na ďalšie odbory s priradenými kódmi: Budovy občianskej výstavby – kód 801, Haly občianskej výstavby – kód 802, Budovy

na bývanie – kód 803, Haly pre výrobu a služby – kód 811, Budovy pre výrobu a služby – kód 812.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

a) k porušeniu základných práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu

21. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení odporcov a repliky sťažovateľa, ako aj z obsahu príslušného spisového materiálu týkajúceho sa právnej veci sťažovateľa zistil ústavný súd tieto okolnosti relevantné pre posúdenie ústavnej sťažnosti:

Posudzovaná vec sťažovateľa sa týka verejnej dražby v rámci malej privatizácie, ktorej právny rámec predstavoval zákon o prevodoch vlastníctva štátu, ktorý upravoval odpredaj štátneho majetku – menších prevádzok, tzv. prevádzkových jednotiek, v minulom období prevádzkovaných štátom alebo komunálnymi orgánmi, do vlastníctva fyzických a právnických osôb. V prípade sťažovateľa išlo o dražbu prevádzkovej jednotky označenej ako [REDAKOVANÉ] ku ktorej mal pred uvedenou dražbou právo hospodárenia štátny podnik Komunálne služby.

V zmysle „Zápisnice o dražbe č. 336/1991“ sa sťažovateľ ako vydražiteľ 25. októbra 1991 zúčastnil verejnej dražby uvedenej prevádzkovej jednotky (identifikovanej „Kartou prevádzkovej jednotky č. 0353“), kde vyvolávacia cena prevádzkovej jednotky ako predmetu dražby bola určená sumou 284 000 Kčs a následne bola dosiahnutá kúpna cena predmetu dražby v sume 142 000 Kčs.

„Karta prevádzkovej jednotky č. 0353“, vyhotovená ministerstvom, týkajúca sa dotknutej prevádzkovej jednotky [REDAKOVANÉ]

obsahuje kompletný zoznam majetku, ktorý mal byť predmetom dražby: Stroje a zariadenia v sume 153 000 Kčs, Ostatné základné prostriedky v sume 105 000 Kčs a predmety postupnej spotreby v sume 26 000 Kčs, a to so stanovením celkovej vyvolávacej ceny 284 000 Kčs.

Účtovná dokumentácia štátneho podniku Komunálne služby označená ako „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“, vyhotovená k zúčtovaciemu obdobiu júl 1991, obsahuje špecifikáciu jednotlivých základných prostriedkov tvoriacich dotknutú prevádzkovú jednotku [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] prostredníctvom kódov tried a odborov určených vyhláškou č. 95/1776 Zb. V uvedenej účtovnej dokumentácii sú v rámci triedy 1 (teda označenie pre Budovy) uvedené: „GO + PROJ. NA CUDZ. MAJETKU“ (kód 812); „PRÍSTAVBA PRE BOWE“ (kód 811) a „SKLAD“ (kód 812), pričom ich celková zostatková hodnota je vyčíslená sumou 104 584 Kčs. Ďalej sú v tejto účtovnej dokumentácii v rámci triedy 3 (teda označenie pre Energetické a hnacie stroje a zariadenia) špecifikované jednotlivé stroje a zariadenia a ich zostatková hodnota je vyčíslená sumou 24 079 Kčs. V účtovnej dokumentácii sú napokon v rámci triedy 4 (ktorá označuje Pracovné stroje a zariadenia) špecifikované jednotlivé stroje a zariadenia a ich zostatková hodnota je určená sumou 128 804 Kčs. Súčet zostatkovej hodnoty jednotlivých základných prostriedkov označenej prevádzkovej jednotky je tak v tejto dokumentácii určený sumou 257 467 Kčs.

Dokument označený ako „Inventúrny súpis ku dňu 6. 11. 1991“ svojím obsahom, pokiaľ ide o prehľad jednotlivých základných prostriedkov a ich nadobúdaciu hodnotu, úplne korešponduje s obsahom účtovného dokumentu „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“.

23. Krajský súd v namietanom rozsudku sťažovateľom uplatnené odvolacie námietky zodpovedal takto:

K sťažovateľom uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP (konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) krajský súd argumentoval, že sťažovateľ túto vadu videl v porušení zásady voľného hodnotenia dôkazov, avšak odvolací súd sa s týmto tvrdením sťažovateľa nestotožnil, keďže podľa jeho názoru prvostupňový súd vyhodnotil všetky dôkazy, každý jednotlivo a všetky dôkazy

vo vzájomnej súvislosti, pričom toto vyhodnotenie má vierohodný charakter. Krajský súd dodal, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že sa okresný súd nezaoberal otázkou, čo tvorí ostatné základné prostriedky, je v danej veci irelevantné, keďže sa konajúci súd prioritne zaoberal skutočnosťou, či sťažovateľ nadobudol dražbou vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti, kde náležite zistil predmet dražby a presne ho špecifikoval.

K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) krajský súd konštatoval, že z odôvodnenia prvostupňového rozsudku jednoznačne vyplýva, že konajúci súd vzal do úvahy iba tie skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli najavo počas konania, a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je prítomný logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli inak najavo.

Vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) krajský súd dôvodil, že okresný súd použil vo veci sťažovateľa správny právny predpis, správne ho vyložil a na zistený skutkový stav správne aplikoval, a teda z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

Krajský súd na zdôraznenie správnosti svojich záverov poukázal na vykonané dokazovanie a „Kartu prevádzkovej jednotky č. 0353“, kde v kolónke pozemok a stavba nie je uvedená žiadna cena, a tiež na „Potvrdenie“ Komisie pre privatizáciu národného majetku pre okres Košice-Mesto z 8. januára 1992, ktoré sťažovateľ ako vydražiteľ podpísal a v ktorého kolónke 2b) je uvedené, že do prevádzkovej jednotky nepatrí žiadna nehnuteľnosť a v kolónke 4 je uvedené, že sa v evidencii nehnuteľností na vydražiteľa nezapíšu žiadne nehnuteľnosti. Podľa názoru krajského súdu je tak bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že sťažovateľ vedel, že dražbou z 25. októbra 1991 žiadne nehnuteľnosti nezískal.

24. Najvyšší súd v namietanom uznesení k sťažovateľom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že sťažovateľom uplatnená argumentácia

o nedostatkoch odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu nie je spôsobilá k jeho naplneniu, keďže obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie sťažovateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Najvyšší súd bol totiž toho názoru, že odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu obsahuje všetky zákonné náležitosti. K námietkam sťažovateľa o nedostatkoch v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie najvyšší súd poznamenal, že ani prípadné nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

Vo vzťahu k argumentácii, ktorú sťažovateľ subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pri ktorom dôvodil, že sa odvolací súd pri riešení otázky predmetu dražby a dobromyseľnosti jeho držby odklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom v jeho skoršom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 322/2009, najvyšší súd konštatoval, že takýto odklon v posudzovanom prípade sťažovateľa nezistil. Podľa vyjadrenia najvyššieho súdu záver označeného judikátu najvyššieho súdu, podľa ktorého je pre posúdenie predmetu dražby rozhodujúce zistenie, ako bol predmet dražby určený na samotnej dražbe licitátorom, súdy oboch inštancií v sťažovateľovom prípade rešpektovali. Najvyšší súd dodal, že označený judikát neobsahuje definíciu pojmu prevádzková jednotka, preto sa nemohol odvolací súd v namietanom rozsudku svojimi právnymi závermi o obsahu tohto pojmu odkloniť od právnych náhľadov najvyššieho súdu obsiahnutých v označenom judikáte.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti označuje obe namietané rozhodnutia za extrémne nespravodlivé, arbitrárne a vybočujúce z ústavných medzí.

26. Ústavný súd hneď v úvode poukazuje na východiská svojej rozhodovacej činnosti, ktorými sa riadi pri posudzovaní námietok tzv. arbitrárnosti rozhodnutí všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (podobne aj

II. ÚS 1/95). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj I. ÚS 13/00, I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

27. Ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd štandardne zohľadňuje a v zmysle ktorej ESLP formuluje v rámci práva na spravodlivý proces požiadavku náležitého odôvodnenia rozhodnutia ako korelátu práva účastníka konania prednášať návrhy a argumenty, aby mu na ne bola poskytnutá relevantná odpoveď. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie však automaticky neznamená povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 19. 4. 1994). Garancie poskytované čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzujú konajúci súd poskytnúť špecifickú odpoveď na argumenty majúce rozhodujúci význam pre výsledok rozhodnutia (napr. rozhodnutia ESLP vo veci Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997 a vo veci Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

28. V okolnostiach prípadu sťažovateľa tiež ústavný súd dodáva, že mu v súlade s jeho ustálenou judikatúrou vo všeobecnosti neprislúcha právo vyjadrovať sa k tomu, či súdy získané dôkazy správne vyhodnotili, avšak s výnimkou prípadov, keď všeobecné súdy zo skutkových okolností, ktoré im boli predložené, vyvodila svojvoľné závery (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Ferrari proti Taliansku z 15. 12. 1998, č. 43472/98 a Venturini proti Taliansku z 28. 9. 1999, č. 44230/98) napríklad tak, že z nepochopiteľných dôvodov ignorujú niektoré dôkazy, ktoré sú zjavne spôsobilé podporiť účastníkom konania uplatňovaný nárok (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Khamidov proti Rusku z 15. 11. 2007, č. 72118/01 a Ajdarič proti Chorvátsku z 13. 12. 2011, č. 20883/09).

29. V intenciách prezentovaných postulátov tak ústavný súd riešil otázku, či si krajský súd ako súd odvolací splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť namietaný rozsudok, a teda či sa primerane vysporiadal s prednesenou argumentáciou sťažovateľa,

ktorú ústavný súd vníma ako argumentáciu relevantnú. V nadväznosti na to bolo úlohou ústavného súdu zistiť, či argumentácia a jej zodpovedajúce dôkazy, na ktoré sa sťažovateľ pred všeobecnými súdmi odvolával, mali kvalifikovaný charakter, resp. zásadný význam pre výsledok rozhodnutia v prejednávanej veci sťažovateľa.

30. Ťažiskom argumentácie sťažovateľa je jeho tvrdenie, že z vykonaného dokazovania bol predmet dražby dostatočne jasný a určitý, a síce že v jeho prípade zhromaždené dôkazy dostatočne preukazovali, že vydražená prevádzková jednotka zahŕňala aj špecifikované nehnuteľnosti. Sťažovateľ na tomto mieste dôvodil, že konajúce súdy ponechali bez povšimnutia jeho právne a skutkové argumenty, v rámci ktorých namietal, že z jedného z listinných dôkazov, a to z „Karty prevádzkovej jednotky č. 0353“ vyhotovenej k 11. októbru 1991 ministerstvom, vyplývalo, že medzi majetok, ktorý bol ponúknutý na dražbu, patrili aj „ostatné základné prostriedky v sume 105 000 Kčs“, ktoré v zmysle právnych predpisov o jednotnom účtovnom systéme (vyhláška č. 95/1976 Zb. a vyhláška č. 152/1975 Zb.) jednoznačne predstavovali budovy. V tomto kontexte sťažovateľ poukazuje aj na ďalší súvisiaci listinný dôkaz – účtovný doklad označený ako „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“, z ktorého podľa neho jasne vyplýva, že v prípade týchto ostatných základných prostriedkov v sume 105 000 Kčs išlo o samostatnú budovu práčovne postavenú v roku 1966 a dve ďalšie technologicky nadväzujúce budovy, a to sklad postavený v roku 1977 a budovu Bove postavenú v roku 1974, v ktorých sa nachádzali strojové zariadenia a ďalšie predmety, pričom aj keď tieto budovy boli označené ako základné prostriedky, išlo o budovy (nehnuteľnosti), keďže sú v uvedenom účtovnom dokumente označené kódom „1“ zodpovedajúcim budovám v súlade s uvedenými predpismi o vedení účtovníctva, podľa ktorých medzi ostatné základné prostriedky patrili aj nehnuteľnosti – budovy a stavby.

31. Ústavný súd pri zodpovedaní takto vymedzených úloh v úvode zameral svoju pozornosť na východiskovú právnu úpravu, a to na jednotlivé ustanovenia zákona o prevodoch vlastníctva štátu, z ktorých je celkom nesporné, že predmetom verejných dražieb v rámci malej privatizácie, akou bola aj dražba v prípade sťažovateľa, boli tzv. prevádzkové jednotky (pozri § 2 ods. 1 citovaného zákona). V zmysle § 4 ods. 3 citovaného

zákona pre potreby realizácie verejnej dražby sa vyhotovovali písomné zoznamy – tzv. karty prevádzkových jednotiek, obsahujúce zákonom presne špecifikované náležitosti, okrem iných častí aj súpis pozemkov, stavieb, strojov a zariadení a ďalších základných prostriedkov. Samotný citovaný zákon teda používa pojem základný prostriedok a reflektuje tak na podzákonné predpisy, ktoré pojem základného prostriedku zavádzajú a zároveň definujú (vyhlášky č. 95/1976 Zb. a č. 152/1975 Zb.), pričom ho členia na niekoľko tried (pozri bod 20 odôvodnenia tohto rozhodnutia), kde jednou z celkovo ôsmich tried sú aj budovy s označovacím kódom 1. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (pozri napr. sp. zn. III. ÚS 321/08). Ústavný súd je tak toho názoru, že pri posudzovaní jednotlivých dôkazov a z nich vyplývajúcich skutkových zistení bolo v prejednávanej veci sťažovateľa potrebné uvedené podzákonné právne predpisy (citované vyhlášky č. 95/1976 Zb. a č. 152/1975 Zb.) náležite zohľadniť a aplikovať.

32. Tak, ako to vyplýva zo zistení ústavného súdu uvedených v bode 20 odôvodnenia tohto rozhodnutia, príslušný relevantný účtovný doklad štátneho podniku Komunálne služby označený ako „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“ obsahuje špecifikáciu jednotlivých základných prostriedkov tvoriacich dotknutú prevádzkovú jednotku [REDAKOVANÉ], pričom sú v ňom v rámci triedy 1 (ktorá v zmysle vyhlášky č. 95/1976 Zb. označuje nehnuteľnosť – budovu) uvedené tieto budovy: „GO + PROJ. NA CUDZ.MAJETKU“ (kód 812); „PRÍSTAVBA PRE BOWE“ (kód 811) a „SKLAD“ (kód 812), kde ich celková zostatková hodnota je vyčíslená sumou 104 584 Kčs. Ďalej sú v tejto účtovnej dokumentácii v rámci triedy 3 (označenie pre Energetické a hnacie stroje a zariadenia) špecifikované jednotlivé stroje a zariadenia a ich zostatková hodnota je vyčíslená sumou 24 079 Kčs. Napokon sú v tomto účtovnom doklade v rámci triedy 4 (Pracovné stroje a zariadenia) špecifikované jednotlivé stroje a zariadenia a ich zostatková hodnota je určená sumou 128 804 Kčs. Celková hodnota strojov a zariadení v triede 3 a 4 tak predstavuje sumu 152 883 Kčs. Takto stanovená

zostatková hodnota všetkých strojov a zariadení v danej prevádzkovej jednotke vyplývajúca z uvedeného účtovného dokladu pritom korešponduje (po zaokrúhlení) sume 153 000 Kčs, ktorá je v „Karte prevádzkovej jednotky č. 0353“ priradená ku kolónke „Stroje a zariadenia“. Suma 105 000 Kčs, ktorá je v tejto karte prevádzkovej jednotky priradená ku kolónke s označením „Ostatné základné prostriedky“, pritom číselne korešponduje sume 104 584 Kčs, vyčísľujúcej v dotknutom účtovnom dokumente nespochybniteľne tri špecifikované budovy (nehnutelnosti), kde jednou z nich je aj sporná nehnuteľnosť, ktorej sa prejednávany spor sťažovateľa týka.

33. Je celkom nesporné, že pri vyhotovení „Karty prevádzkovej jednotky č. 0353“, ktorá slúžila pre potreby realizácie verejnej dražby, ktorej sa sťažovateľ ako dražiteľ zúčastnil, muselo ministerstvo vychádzať z relevantných podkladov – účtovných dokumentov, ktoré obsahovali údaje o základných prostriedkoch tvoriacich dotknutú prevádzkovú jednotku, ktorá mala byť predmetom dotknutej verejnej dražby. Sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi argumentoval a poukazoval na spomenutý listinný dôkaz „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“, ktorý podľa jeho názoru spolu s ďalším listinným dôkazom „Kartou prevádzkovej jednotky č. 0353“ (ako aj ďalšími špecifikovanými listinami) preukazuje že „Ostatnými základnými prostriedkami“ v celkovej sume 105 000 Kčs, ktoré sťažovateľ na základe zrealizovanej verejnej dražby vydražil, boli tri špecifikované budovy (nehnutelnosti), medzi ktorými je aj sporná nehnuteľnosť. Skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia pritom potvrdzujú dostatočnú logickosť takejto argumentácie sťažovateľa. Ústavný súd je toho názoru, že pokiaľ by nastolená argumentácia bola v prejednávanej veci konajúcim súdom zohľadnená, znamenala by pre sťažovateľa úspech v konaní. Ústavný súd preto považuje takto formulované argumentačné námietky sťažovateľov, predstreté v podanom odvolaní, za významné a listinný dôkaz (účtovný dokument, na ktorý sa sťažovateľ odvoláva) za taký, ktorý je spôsobilý túto argumentáciu potvrdiť. Ústavný súd tak hodnotí predmetné argumentačné námietky sťažovateľa ako také, ktoré si vyžadovali poskytnutie náležitej súdnej odpovede. Z obsahu namietaného rozsudku však ústavný súd zistil, že krajský súd sa v kontexte riešenia ťažiskovej otázky (čo presne tvorilo predmet verejnej dražby) nastolenej argumentácii sťažovateľa nijako nevenoval. Pri sume

105 000 Kčs, ktorá je v listinnom dôkaze – v označenej karte prevádzkovej jednotky uvedená v kolónke ostatné základné prostriedky a ktorá bola nepochybne súčasťou dražobnej ceny, chýba odpoveď krajského súdu, o aký druh základných prostriedkov tvoriacich sťažovateľom vydraženú prevádzkovú jednotku v zmysle vyhlášky č. 95/1976 Zb. išlo a aké presné jednotlivé súčasti ich tvorili, pokiaľ nimi neboli základné prostriedky – budovy tak, ako to tvrdí sťažovateľ. Krajský súd rovnako spomínaný listinný dôkaz (účtovný dokument „Zostava č. 3, Druhový prehľad ZP podľa uloženia a zúčtovanie odpisov“) bez uvedenia náležitých dôvodov ignoroval a rovnako ignoroval aplikovať vo veci sťažovateľa relevantnú právnu úpravu – vyhlášky č. 95/1976 Zb. a č. 152/1975 Zb. (pozri bod 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

34. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach stabilne judikuje: „Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (pozri napr. III. ÚS 402/08). Keďže krajský súd v označenom prípade k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentmi sťažovateľa vôbec nepristúpil, bez primeraného vysvetlenia ignoroval relevantný listinný dôkaz a neaplikoval relevantnú právnu úpravu, ústavný súd dospel k záveru, že z dôvodu špecifikovaných nedostatkov došlo namietaným rozsudkom krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

35. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre zdôraznil, že niektoré články ústavy a medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách neukladajú štátu a jeho orgánom iba povinnosť zdržať sa zásahov do garantovaných základných (ľudských) práv a slobôd, ale môže k tomu pristúpiť aj ich pozitívny záväzok zabezpečiť účinný rešpekt k nim – prijatie pozitívnych opatrení, dokonca aj v oblasti vzťahov medzi jednotlivcami (napr. II. ÚS 8/96, II. ÚS 47/97, I. ÚS 4/02). Ústavný súd taktiež zdôraznil, že orgány štátu sú povinné zabezpečiť efektívnu ochranu práv garantovaných ústavou a príslušnými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach

a základných slobodách a že tejto ich povinnosti musí zodpovedať aj výklad a uplatňovanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 22/01, I. ÚS 4/02). Keďže o otázke určenia vlastníckeho práva sťažovateľa k špecifikovanej nehnuteľnosti konajúci súd rozhodol arbitrárne, v rovine pozitívneho záväzku poskytnúť sťažovateľovi ochranu tohto tvrdeného práva svoju úlohu nesplnil. Ústavný súd preto vyslovil aj porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom krajského súdu (bod 1 výroku nálezu).

b) k porušeniu základných práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

36. Pokiaľ ide o namietané uznesenie najvyššieho súdu, v kontexte zistení a záverov uvedených v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto nálezu treba zdôrazniť, že sťažovateľ podané dovolanie odôvodnil predovšetkým dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, a túto vadu videl v tom, že mu krajský súd v namietanom rozsudku neposkytol odpoveď na relevantné argumenty, ktoré produkoval v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v podanom odvolaní. Ako vyplýva z bodu 34 odôvodnenia tohto nálezu, krajský súd si svoju povinnosť poskytnúť náležitú odpoveď na relevantnú argumentáciu sťažovateľa a v tejto súvislosti vysporiadať sa aj s relevantnými dôkazmi, ktorú/ktoré sťažovateľ vo svojej veci v konaní pred všeobecnými súdmi nastolil, nesplnil.

37. Vychádzajúc z čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ústavný súd konštantne zdôrazňuje, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd. Ústavný súd preto zastáva názor, že námietka porušenia základného práva na spravodlivý proces takéhoto charakteru (arbitrárnosť rozhodnutia v dôsledku nedostatku relevantných odpovedí v jeho odôvodnení týkajúcich sa kľúčovej otázky sporu) musí byť efektívne preskúmateľná ešte v systéme všeobecného súdnictva, t. j. v riadnych a mimoriadnych opravných konaniach. Vymedzenie rozsahu dovolacieho prieskumu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tak, ako ho prezentuje najvyšší súd v napadnutom uznesení (bod 11 až 18 jeho odôvodnenia), preto nemožno aplikovať bez ďalšieho paušálne.

38. Pod pojmom procesný postup je podľa názoru ústavného súdu potrebné rozumieť nielen faktický postup súdu, teda to, ako sa spor vedie, ale napríklad aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (m. m. IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia súdu. V zmysle judikatúry EŠLP aj kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Ústavný súd už viackrát v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04).

39. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu. Judikatúra dovolacieho súdu, vzniknutá za účinnosti predchádzajúceho civilného procesného kódexu [zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“)], na ktorú sa najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí odvoláva, *de facto* podmienila považovanie väd odôvodnenia súdneho rozhodnutia za porušenie práva na spravodlivý proces výnimočnou intenzitou týchto väd (zjednocujúce stanovisko R 2/2016). Táto „prísnosť“ (ktorá v skutočnosti predstavovala kompromis v rámci nejednotnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu) v zásade nevyvolávala závažnejšie ústavnoprávne otázky, keďže ochranu proti vadám rozhodnutia dovolacieho súdu poskytoval predovšetkým dovolací prieskum tzv. „inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“. Rozlišovanie procesného postupu súdu a súdneho rozhodnutia pri koexistencii vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) OSP „pokrývalo“ celý rozsah práva na spravodlivý proces.

40. Za situácie, keď Civilný sporový poriadok tzv. „inú vadu“ ako samostatný dovolací dôvod neobsahuje, je pri posudzovaní intenzity pochybenia odvolacieho súdu nevyhnutné chápať právo na spravodlivý proces komplexne a jeho porušenie, normované v § 420 písm. f) CSP, ako porušenie práva na spravodlivý proces v ktoromkoľvek jeho prvku, zahŕňajúc do procesného postupu súdu aj jeho rozhodnutie a všetky atribúty práva na spravodlivý proces, spájajúce sa so súdnym rozhodnutím. Umožnenie sporovej strane uskutočniť jej patriace procesné práva bez toho, aby mu korešpondovalo riadne odôvodnené vysporiadanie sa súdu s uplatnenými prostriedkami procesného útoku alebo procesnej obrany, je postupom súdu, pri ktorom je realizácia práva na spravodlivý proces len iluzórna. Príliš striktné a prehnane reštriktívne chápanie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016 znamená, že dovolací súd nepodrobuje meritórnemu dovolaciemu prieskumu ani rozhodnutia, ktorých vady podľa názoru ústavného súdu dosahujú ústavnú relevanciu.

41. Pri poskytovaní súdnej ochrany je prioritou zabezpečenie ústavne požadovaného štandardu základného práva na spravodlivé súdne konanie (a ostatných základných práv), nie udržiavanie stability judikatúry odvolacieho súdu napriek zásadnej zmene právnej úpravy. Pokiaľ text Civilného sporového poriadku neprevzal tzv. inú vadu rozhodnutia, a porušenie základného práva na spravodlivý proces (na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku) ponechal normované „len v jednom písmenku“, nemôže to znamenať, že najdôležitejšia časť procesného postupu súdu zostane (pokiaľ bude dovolanie odôvodnené porušením práva na spravodlivý proces) bez dovolacieho prieskumu, resp. mu bude podrobená len v extrémnom prípade. Ústavný súd nevidí legitímny dôvod na akceptovanie takéhoto „výsledku“ rekodifikácie civilného práva procesného. Práve naopak – realizovanú rekodifikáciu považuje za dôvod na to, aby dovolací súd svoju judikatúru prehodnotil.

42. Na základe už uvedeného ústavný súd uzatvára, že aj namietaná arbitrárnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je spôsobilá preukázať nesprávny procesný postup súdu, ktorým došlo k znemožneniu uplatnenia procesných práv v intenzite zakladajúcej porušenie práva na spravodlivý proces. V sťažovateľovej veci tak podľa názoru ústavného súdu vecným nezodpovedaním otázky nastolenej sťažovateľom v dovolaní došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1

ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavný súd konštatoval porušenie označených práv namietaným uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku nálezu).

43. Pre úplnosť je potrebné dodať, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 písm. a) CSP ústavný súd považuje záver najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom rozhodnutí za ústavne udržateľný. Odvolací súd sa pri samotnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu od sťažovateľom označenej judikatúry najvyššieho súdu neodklonil.

V.

Zrušenie namietaného rozsudku a namietaného uznesenia a vrátenie veci na nové konanie

44. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa zaručených ústavou a dohovorom tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v zmysle § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde namietaný rozsudok krajského súdu a namietané uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

VI.

Trovy konania

45. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal mu náhradu v sume 346,26 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Priznaná suma náhrady trov konania pozostáva z odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby v roku 2019 v sume 163,33 € (§ 11 ods. 3 vyhlášky) a režijnom paušále ku každému z nich po 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Za tretí úkon právnej služby (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu a najvyššieho súdu) ústavný súd náhradu sťažovateľovi nepriznal, keďže toto neobsahovalo žiadne informácie, ktoré by nejakým spôsobom prispeli k objasneniu prejednávanej veci. Povinnosť zaplatiť priznanú náhradu trov konania ústavný súd uložil najvyššiemu súdu, keďže vyslovené porušenie základných práv sťažovateľa spôsobil prevažne najvyšší súd tým, že nevyužil možnosť napraviť pochybenie krajského súdu. Náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

46. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu